

Tableau

FINE ARTS MAGAZINE

EXTRA
DIKKE
EDITIE

INTERVIEW
FONG-LENG EN
IRIS VAN HERPEN OVER
KUNST & COUTURE

**GRENZELOZE
VERBEELDING**
LAURENCE AËGERTER

HIGHLIGHTS
VAN MODIGLIANI
TOT ERWIN OLAF

PAN AMSTERDAM
WERELDEN VAN INSPIRATIE

DWALEN DOOR DE MENSELIJKE GEEST

Het werk van Laurence Aëgarter varieert van foto's en objecten tot wandkleden en installaties. En onlangs voor het eerst een werk dat alleen uit geluid bestaat. De keuze van materiaal volgt uit het verhaal dat ze wil vertellen. Tekst **Marjolein Sponselee**

In de abdij van Thoronet vult gezang de sobere ruimte van de kerk. De akoestiek is er fenomenaal, elke noot klinkt lang na. Hier maakte Laurence Aëgarter dit jaar voor het eerst een werk met alleen geluid, omdat dat was wat de ruimte aandroeg. 'De kerk is gebouwd voor gezang, het is eigenlijk een groot instrument.'

Zo stemt Aëgarter haar werk af op de omgeving waar ze het voor maakt, of dat nu een museum is, een kerk of bunker. Het moet passen bij wat de plek aanreikt. 'Ik probeer alle zintuigen te openen en me in dienst te zetten van de ruimte.' Daarnaast doet ze veel research en pas daarna komt de vraag wat ze wil maken en met welk materiaal.

In het geval van *Le Songe d'Ovide* (De droom van Ovidius) bijvoorbeeld, maakte ze in opdracht van MAMAC voor het 17e-eeuwse barokke Palais Lascaris in Nice een ladder die tegen een hemelbed leunt. Het idee van de ladder was er snel, maar dat was niet genoeg. De ladder kreeg wortels aan de onderkant en dan wordt het al meer een verhaal. De keuze van materiaal maakt het af. Het werd glas, omdat dat iets vloeibaars heeft en ze voegde een fluorescerende stof aan het glas toe, waardoor het minder transparant is en gloeit in het donker. Het lijkt te bewegen, te stromen als een rivier en dan geleidelijk vaste vorm aan te nemen. Nu roept het nog meer associaties op en zo krijgt het werk meerdere lagen van betekenis. De wortels verdwijnen door een deur naar buiten.

Een andere ladder is van hout en lijkt zo uit een boomstam te zijn gesneden, de takken zitten er nog aan. Deze ladder staat op een smalle binnenplaats, een ruimte die je benauwt en waar je uit wil. Of zoals Aëgarter het

zelf zegt: ‘Die ladder laat eigenlijk zien wat je hoofd wil: je wil hier weg.’ Ontsnappen, het is een onderwerp dat vaker terugkomt. De wereld is hard, ontsnappen is af en toe welkom.

Een rijk beeldarchief

Aëgerter groeide in Frankrijk op in een familie van antiquairs. Ze studeerde kunst-geschiedenis in Aix-en-Provence en aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en voltooide daarna ook de Rietveld Academie. Met die baggage beschikt ze over een rijk reservoir van beelden en kennis die ze verweeft in haar werk en steeds aanvult met nieuwe research. Voor elk werk leest ze zich uitvoerig in en elk werk vraagt om een ander materiaal. De kleden *Soul Imprints* maakte ze voor een expositie in Museum van Loon en zijn geïnspireerd op een vloeiblad met inktvlekken in de boeken van Antoinette de Bach-van Loon. ‘Ik vond dat zo mooi. Dan kan ik er een foto van maken maar dat is toch niet genoeg. Ik wil dat het meer een object is. Het tactiele is belangrijk en daarom werd het een wandkleed.’ Ze werkt veel met wandkleden, die soms meters lang zijn. Het monumentale *Epic of the mind* bijvoorbeeld is 38,5 meter lang en 3 meter hoog. Het is een reis langs de rijkdom van de menselijke geest. Als bron gebruikte ze de archieven van het Museum van de Geest, selecteerde daaruit foto’s en objecten, tekeningen van psychiatrische patiënten en illustraties uit medische handboeken en verwerkte deze in een lange collage tegen de achtergrond van een landschap. Het werk is enorm en nauwelijks in zijn geheel toonbaar. Net zoals het brein zelf nog vol geheimen zit en niet helemaal gekend is.

‘Het is zo’n wonderlijk geheel, dat we niet helemaal kunnen doorgronden. Met al onze dromen en gedachten. Dingen die we weten zonder het te weten. Eigenlijk het mysterie van het bestaan’, licht Aëgerter toe.

Die hele rijkdom van de menselijke geest zie je terug in al haar werk. Zowel de dromen als de realiteit. Zij houdt van research en archieven. Van kennis. Van cultuur. Van wetenschap. En ze heeft het talent daar vrij mee te kunnen spelen. Te associëren en dingen te verbinden, dwars door verschillende tijdperken heen. Bijvoorbeeld in een werk als *l’Ether*, dat komend najaar te zien in de Grote Kerk in Breda in de tentoonstelling ‘René!, I’m still standing.’ Dit werk is ontstaan uit onderzoek in het atelier. Gewoon een beetje spelen. Het begint met A4tjes een schaar en een prittstift. Het onderwerp is ether, de stof die tussen de materie in zit. Eeuwenlang hield de vraag wat daar was wetenschappers bezig. En nog steeds, want je weet dat het bestaat, maar het blijft ongrijpbaar.’

Kennis en wijsheid

Het ongrijpbare fascineert haar. Want naast alle kennis blijven er nog veel vragen over. De laatste jaren vooral de vraag: ‘Waarom blijven mensen elkaar afslachten, ondanks het feit dat we steeds slimmer worden. Waarom zijn we niet wijzer met al die kennis die we hebben opgedaan?’ Komend jaar gaat ze in Musee Albert Kahn in Parijs een werk maken over de vrede die alsmaar niet komt. Kahn (1860-1940) was een bankier en antropoloog in Parijs die in 1909 begon met het samenstellen van een *Archives de la planète*, een project

<< Laurence Aëgerter, *The Harvest of Years*, 2024, lariks hout, 12,25x4,15m, Palais Lascaris, Nice (foto © Jean-Christophe Lett)

<< Laurence Aëgerter, *Le Songe d’Ovide*, 2024, glas, 285x 370cm, Palais Lascaris, Nice (foto © Jean-Christophe Lett)

< Laurence Aëgerter, *Tenture des Eléments: l’Ether*, 2024, jacquard geweven wandkleed, 330x607cm, in Grote Kerk Breda, 2025 (foto Ron Magielse)

> Laurence Aëgerter, *Photographic Treatment*, duo nr 128, 2016, Ultrachrome print op enhanced matt papier

> Laurence Aëgerter, *Soul Imprints*, 2010, jacquard geweven kleed, 297x160cm (2x)

waarin hij de status van de wereld in het begin van de 20e eeuw wilde vastleggen. Zijn archief bevat meer dan zeventigduizend foto’s. Een mooi startpunt voor Aëgerter die ervan houdt archieven en bestaande beelden uit het stof te halen en te verbinden met het heden.

Hoe kan het dat we niet wijzer worden ondanks al die kennis? Daar heeft de kunstenaar natuurlijk ook niet het antwoord op, maar in haar werk probeert ze te laten zien dat het anders kan. Ze toont een vriendelijker wereldbeeld zonder het te zeggen, door de nadruk te leggen op de positieve dingen. Wetenschap, schoonheid, poëzie. Ze verbindt de kennis, het denken met gevoel en intuïtie. Het is als een gesprek in een andere taal dan woorden. Aëgerter: ‘Kunst is een taal die

diep in de ziel zijn weg kan vinden, een taal die communiceert via het onderbewustzijn. Je maakt kunst voor de impact dat het werk kan hebben in de gedachten van mensen die je nooit zult ontmoeten.’

Veel van haar werkprocessen spelen zich af in archieven en in het atelier, maar af en toe deelt ze haar manier van denken in sociale projecten. In *La Montagne Allégorique* bijvoorbeeld werkte ze samen met kinderen. Zij tekenden een lijn die voor hun ontwikkeling stond. Aëgerter maakt er met naald en draad een route van op een foto van een berglandschap. Een mooi en makkelijk leesbaar beeld, ondanks alle lagen aan informatie die erin zitten. Maar niet altijd is alles direct duidelijk, het werk nodigt de kijker ook uit op zoek te gaan naar de onderliggende laag en zelf research te doen en verder te kijken. De kunstenaar geeft daartoe een voorzet. Met *Photographic Treatment* ontwikkelde ze een spel voor mensen met dementie. Het bestaat uit een doos met 100 fotoblokjes die elk een tweeluik van zwart wit foto’s laten zien. Twee willekeurige foto’s die niets met elkaar te maken hebben, maar toch een spannende combinatie kunnen gaan vormen. Het zijn heldere beelden die associaties oproepen en de fantasie prikkelen en zo een trigger kunnen zijn voor het geheugen, de fantasie en de start van een gesprek. De taal van kunst werkt eigenlijk net zo. Maar dan meer bewust: de kunstenaar stuurt je gedachten een bepaalde kant op. Bij Aëgerter is dat in de richting van meer wijsheid. «

René! I’m still standing – over liefde en verlies. Grote Kerk Breda, 11 oktober tot 1 maart 2026 met werk van Laurence Aëgerter, Nan Groot Antink, Alicia Framis, Inez van Lams-weerde en Vinoodh Matadin, Margit Lukács en Persijn Broersen, Oscar Muñoz, Sef Peeters, Ligier Richier en Jan van Scorel. grotekerkbreda.nl

In juni 2026 maakt Laurence Aëgerter in de Grote Kerk in Alkmaar een nieuw werk dat reflecteert op de geschiedenis van de kerk. In oktober 2026 is haar werk te zien in Kunstenlab Deventer en Musée Albert Kahn, Parijs. laurenceaegerter.com

152 VEILINGEN

De cijfers over het eerste half jaar van 2025 laten heel wat verschuivingen op de kunstmarkt zien. Wat blijft is dat er steeds weer nieuwe mooie kavels en verkooprecords voorbij komen.

34 HIGHLIGHTS

Modigliani en tijdgenoten in Singer Laren en grote exposities van Erwin Olaf, Jacob Lawrence en William Kentridge.

136

LAURENCE AËGERTER

Archieven, foto's en de menselijke geest als bron van inspiratie.

120 IRIS VAN HERPEN - INTERVIEW

In gesprek over ambacht, wetenschap, architectuur en mode en hoe alles samen komt in haar werk.

126

TABLEAU PODIUM

Een oude techniek in een modern jasje. Thijs Kelder maakt glas-in-lood weer actueel.

EN VERDER IN DIT NUMMER:

- 24 COLUMN KUNSTJACHT
- 32 KUNST EN TECHNOLOGIE
- 48 COLUMN ROND DE 19E EEUW
- 50 PAN AMSTERDAM SPECIAL
- 104 COLUMN COLLECT
- 106 VAN VLISSINGEN ART FOUNDATION
- 118 COLUMN DESIGN
- 140 BRAFA ART FAIR
- 144 BEYOND SURREALISM
- 164 COLUMN KUNST & KEURING

Deze editie van *Tableau* ging op 6 oktober naar de drukker. Het is mogelijk dat er tentoonstellingen en evenementen in zijn genoemd die intussen zijn uitgesteld of geannuleerd. Controleer voor een bezoek aan musea, beurzen en exposities de actuele informatie.

Bezoek ook onze website tableaumagazine.nl

Coverbeeld: campagnebeeld PAN Amsterdam, ontworpen door Splinter Chabot en Rive Roshan.